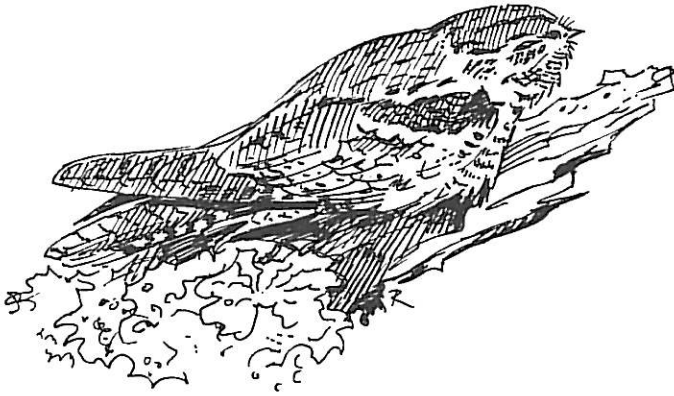

Nattravn *Caprimulgus europaeus*

Global utbredelse

Nattravnen er utbredt i Europa og Russland østover til Baikalsjøen og Mongolia, sørover til Iran, og finnes også i et smalt belte i vestre del av Nord-Afrika.

Norsk utbredelse og habitatvalg

I Norge er nattravnens utbredelse hovedsakelig begrenset til Østlandet, fra ytre deler av Telemark og østover rundt Oslofjorden til og med Østfold. Arten finnes også spredt i Hedmark, Oppland, Akershus, Buskerud, og fra Aust-Agder til Rogaland, men er fåtallig til sjelden i disse fylkene. Den utbredelse Atlas-kartet viser samsvarer i hovedsak med det som er kjent fra tidligere (Haftorn 1971).

Nattravnen er knyttet til tørre, åpne landskaps typer. De viktigste hekkeområdene i Østfold og Vestfold er dominert av småkupert skoglandskap med knauser og koller som er bevokst med skrinn, åpen kraggfuruskog. Den kan også utnytte tørre furumoer med spredtstilte frøtrær, hogstflater, større rydninger og gamle brannfelt, gjerne med røsslyngvegetasjon og innslag av bjørk og osp.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Nattravnens bestandsutvikling er ikke fulgt i detalj i Norge, men tidligere opplysninger tyder på at arten har gått tilbake både i utbredelse og antall. Tidligere var den mer tallrik i indre deler av Østlandet, og for omkring hundre år siden fantes den helt opp på Dovrefjell. I dag er nattravnen mest for en lavlandsfugl å regne i Norge. Bestandsstørrelsen ligger trolig mellom 100 og 1000 par. I de øvrige nordiske landene er bestanden anslått til 3000-4000 par i Finland, 2000-5000 par i Sverige og 100-300 par i Danmark. Den har gått markert tilbake i antall i Finland i perioden 1978-1987, mens bestanden i Sverige antas å ha holdt seg mer stabil (Koskimies 1993).

Bestandsnedgang ble først registrert i Europa på slutten av 1800-tallet, da arten gikk markert tilbake i antall i Storbritannia. Senere ble tilbakegang også påvist i resten av den nordvestlige og nordlige del av Europa, samt i deler av Sentral-Europa, Italia og Bulgaria. Bestanden i Storbritannia er anslått til 3000-6000 par (1972), i Frankrike til 1000-10.000 par (1976) og i Tyskland til ca. 15.000 par (1980).

Nattravnen blir lett forstyrret av menneskelig aktivitet, og den holder seg som regel langt unna tett-

bygde strøk og skogsområder med stor trafikk. Bestandsnedgang kan også skyldes habitatendringer, og nedgang i antall store insekter pga. bruk av pesticider. Arten blir også ofte offer i trafikken, da den gjerne setter seg på veiene om natta (Christensen & Eldøy 1988).

Hekkebiologi

Nattravnen etablerer et territorium hvor hannen foretar nattlig spillflukt mens han patruljerer grensene. I juni legger hunnen 2 egg i en grop på bakken. De ruges i 17-18 døgn, for det meste av hunnfuglen. Ungene er flygedyktige etter 16-17 døgn, men de blir føret av foreldrene i ytterligere 16 dager. Nattravnen kan legge to kull, og i slike tilfeller tar hannen seg av føringen av første kull, mens hunnen ruger kull nr. 2. Ungene føres med «boller» av sammenkittede insekter, på samme måte som hos tårnseileren.

Nattravnen er en insektspecialist som har mye til felles med tårnseileren. Ved hjelp av et stort gap fanger den flygende insekter, men den jakter sjelden høyt oppe i lufta som tårnseilerne. Nattravnen holder seg for det meste under eller i trehøyde. Den jakter først og fremst større insekter som sommerfugler og biller, men kan også snappe fluer og små mygg. Nattfly og tussmørkesvermere er spesielt viktige byttedyr. Nattravnen flyr ikke med konstant åpent gap under jakten, men åpner nebbet og snapper insektene når den får øye på dem. Den kan også stille i lufta, trolig for å snappe insekter fra vegetasjonen eller for å skremme dem på vingene.

Trekkforhold

Nattravnen er en trekkfugl som overvintre i Afrika. Det er gjort svært få ringfunn av nattravn, men de sparsomme opplysninger som finnes, tyder på at arten trekker på bred front over Europa, Middelhavs-området og Sahara. Nattravn er observert helt vest til Gambia, men hoveddelen av nattravnene overvintre i Øst- og Sentral-Afrika fra Etiopia til Sør-Afrika og Namibia. I Afrika jakter nattravnene i åpne områder, fra glenner i fuktige skoger til tørre stepper og savanner med akasietrær, og helt opp til 5000 moh. Nattravnen ankommer Norge i mai-juni, og forlater landet igjen i august-oktober.

Roar Solheim

Nattravn *Caprimulgus europaeus*

- 11 ● Konstatert hekking
- 23 ● Sannsynlig hekking
- 58 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

